

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 103.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.959.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 15. septembra 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Apel k složnemu delu

Te dni smo čitali v listih kratek in lakoničen apel k složnemu delu vseh Slovencev. Čeprav je bil ta apel le splošen in morda tudi le platičen, ga vendar nočemo prezreti, ker so bili ravno gospodarski krogi tisti, ki so vedno klicali k složnemu delu in ki so vedno opozarjali na škodljivost naših pretiranih notranjih razprtij. Zato pa je resnica tudi ta, da so bili dosedaj še vsi apel gospodarskih ljudi prezrti in da se niso upoštevali niti njih najboljše mišljeni predlogi. Zato ni čuda, če nimajo gospodarski ljudje več pravega zaupanja, da bi do složnega dela sploh še moglo priti. Razočaranja so pač bila že prevelika.

Seveda pa bi bilo složno delo ali vsaj sodelovanje vseh za določene namene nujno potrebno in zato že gospodarski krogi še nadalje, da bi do takšnega sodelovanja tudi prišlo in zato so tudi pripravljani pomagati z vsemi svojimi močmi, da do takšnega sodelovanja tudi pride. Ravno zato pa tudi smatrajo za potrebno, da čisto odkrito povedo, kako bi se takšno sodelovanje sploh moglo omogočiti.

Predvsem je treba naglasiti, da že davno ne zadostujejo več lepe besede, da bi se samo z njimi moglo doseči sodelovanje. Kaj je potrebno gospodarskim stanovom in poklicem, to so ti že tako dostikrat povedali in vsako svojo zahtevo tako tehtno utemeljili, da morejo videti le dokaz izrečno slabe volje, če se ni niti ena teh zahtev do danes uresničila. Kako pa naj sodelujejo gospodarski krogi z onimi, ki so jim doslej dali le dokaze svoje slabe volje.

To neupoštevanje zahtev gospodarskih krogov je tem manj razumljivo, ker so bile vse te zahteve večinoma tudi v interesu celote. Mnoge od njih so bile prav za prav priprave za splošno sodelovanje vseh konstruktivnih sil v državi. Če se niso niti takšne zahteve gospodarskih krogov upoštevale, potem se pač ne more reči nič drugega, kakor da se gospodarski krogi od nekih činiteljev naravnost omalovažujejo. Jasno pa je, da se na takšni podlagi ne more doseči prav nobeno pozitivno sodelovanje.

Mislili smo, da bodo izredni in tudi nevarni časi, ki jih preživljamo, prinesli v tem pogledu vsaj nekaj izboljšanja. Zelo obžalujemo, toda tega izboljšanja ne moremo konstatirati niti v najmanjši meri. Vse ostaja pri starem, še nadalje se zahteve gospodarskih ljudi ne upoštevajo in še nadalje tudi omalovažujejo. Kako naj torej pride do sodelovanja?

Gospodarski stanovni se v polni meri zavedajo resnosti položaja in zato so pripravljani pozabiti na vsa neupoštevanja in na vsa omalovaževanja, če se da vsaj nekaj jamstva, da se bo v bodoče delalo drugače. Seveda pa moramo tudi takoj dostaviti, da takšna jamstva ne morejo biti le lepe besede, temveč edino dejanja. Za takšna dejanja je prilik več kot dovolj, če je seveda tu resna volja za sodelovanje. Takšna dejanja bi se zato tudi morala izvršiti še pred apelom k složnemu delu, ker samo v tem primeru bi mogel imeti apel uspeh. Teh dejanj pa ni, temveč je nasprotno vsak dan pol-

no dokazov, da se ni nič spremenilo in da se nekateri še vedno ne zavedajo resnosti časa in odgovornosti, ki pada na vse, ki danes odločujejo o katerem koli vprašanju.

Znova poudarjamo: gospodarski krogi so za složno delo, za zdru-

žitev vseh pozitivnih in konstruktivnih sil, da se čim bolj poveča sila naroda. Tudi složno delo pa ima svoje pogoje in teh omalovaževani gospodarski ljudje ne morejo ustvariti. Kdor zato apelira na sodelovanje gospodarskih ljudi, ta jim mora najprej sodelo-

vanje omogočiti s tem, da njih zahteve upošteva in tudi izvede. Se-le na ta način je ustrezna podlaga za sodelovanje. Če pa te podlage ni, potem je škoda tudi za vse lepe besede za sodelovanje, kajti s frazami se ne more doseči nobeno izboljšanje.

in da je postala že prava deželna nadloga. Čim bolj padajo posli legalnega trgovca, tem bolj se širi krošnjarstvo. Zlasti sedaj, ko je prišel kmet s prodajo svojih pridelkov do denarja, cvete krošnjarjem posel, da je groza. Neoprostljivo je, da oblasti to trpe, kajti veliko denarja našega ljudstva gre na ta način iz dežele, kmeti so ljudstvo pa daje svoj denar za manjvredne predmete. Ne kaže čuta odgovornosti tisti državni organ, ki tudi v današnjih razmerah tolerira krošnjarstvo. Država zahteva kontrolo nad trgovino, sama pa tolerira trgovino, ki je prosta vsake kontrole!

Se bolj nemogoče pa je ta toleranca, če pomislimo, kako se zahtevajo od trgovca vedno večji davki. Samo letos smo jih dobili celo kopico novih. Novi davki in manjše možnosti zaslužka! Ali res nihče ne izprevidi, da se to ne ujema?

Položaj trgovine je iz dneva v dan vedno težavnejši. Vse pritiska na trgovca, nihče pa mu ne nudi niti najmanjše opore. To se ponavlja sedaj že nekaj let, v zadnjem času pa so postale razmere še zlasti neznosne. Odločno moramo reči, da tako ne gre naprej in da bo vse naše gospodarstvo doživelo katastrofo, če se ne bodo upoštevale njegove potrebe. Legalni trgovini, od katere se tako mnogo zahteva, se mora tudi dati možnost zaslužka. Danes se ji ta možnost ne daje in to tudi naglašamo z vsem poudarkom.

Proti podražitvi lokalnega telefonskega prometa

Pred kratkim smo objavili dolgo sporočilo poštne uprave, kako je iz mnogih razlogov, zlasti pa zaradi preobremenitve telefonskih aparatov, potrebno, da se »brezplačni« telefonski pogovori omeje in da se uvede poseben dodatek za vsak pogovor nad določeno število mesečnih pogovorov. Tako je bilo določeno, da smejo imeti naročniki 5. skupine le 120 telefonskih pogovorov na mesec ali 4 na dan. Da je to število več kot prenizko, je tako jasno, da o tem ni treba še posebej razpravljati. Ko smo objavili sporočilo poštne uprave, smo tudi že takoj dostavili, da gre pri tej reformi samo za podražitev telefona. To se je sedaj še bolj jasno izkazalo in zato je tudi nastal v javnosti tako splošen odpor proti nameravani reformi, da je že poštna uprava izjavila, da gre samo za načrt, da se pa dejansko še ni nič spremenilo in veljajo še nadalje stare tarife.

Argumenti, s katerimi je poštna uprava utemeljevala podražitev, pač niso bili takšni, da bi mogli prepričati javnost. Še manj pa se more javnost sprijazniti z mislijo, da bi se telefonski promet še bolj podražil. Že danes so pristojbine previsoke in poštna uprava bi imela mnogo večji dobiček, če bi z nizkimi naročninami pridobila nove telefonske naročnike, kakor pa da se sedanje s čezmerno podražitvijo telefona prisili, da odpovedo naročnino. Vsaka stvar ima svoje meje. Tudi telefonska naročnina je samo do določene mere znosna. Ta pa je sedaj že dosežena. Telefonsko naročnino je zato treba znižati, ne pa zvišati!

Posebno nujno pa je, da se globoko znižajo sedanje instalacijske pristojbine, ki so glavna ovira za povečanje telefonskega prometa.

Proč s privilegiji! Narodni sporazum ne pozna privilegijev

Sedaj, ko je bil sklenjen sporazum in ko se politika sporazuma tudi izvaja, je čas, da se napravi konec vsem privilegijem, zlasti pa v poslovnem življenju. Nikakor ne gre, da bi bili eni obdačeni, drugi pa ne, temveč veljati mora načelo, da veljajo za vse državljane iste pravice in iste dolžnosti. Vsako drugo stališče pomeni kričavo krivico, na krivica pa ni mogoče zgraditi nobene dobre države.

Če kdo začne trgovino, potem mora dobiti za ta posel obrtni list, plačati mora vse predpisane pristojbine, plačevati pa tudi vse davke, ki veljajo za trgovce. Čisto vseeno je, če opravlja trgovino pod kakšnim posebnim imenom ali ne. Glavno je, da opravlja trgovski posel in zato mora plačevati tudi vse davke in vse pristojbine, ki jih mora plačevati vsak, ki opravlja ta posel. Čisto postranskega pomena je, če pravi kdo, da opravlja trgovski posel na združni ali krošnjaški ali šušmarski podlagi. Glavno je, da trgovski posel opravlja, da od trgovine živi in da mora od te trgovine tudi plačevati davke. Če bo njegov zaslužek majhen, bo seveda plačeval tudi manjše davke, če pa bo zaslužek večji, bo seveda plačeval večje davke. Kakor pa davčna oblast pregleda prijave trgovcev, tako mora pregledati tudi prijave vseh drugih, ki opravljajo trgovino. Če ima na primer združna trgovina po 50 in več nameščenec, potem mora tu-

di naravno plačevati mnogo večji davek kot trgovina, ki ima le 20 nameščenec. Kajti glavno za plačevanje davkov je izvršeni promet. Zato tudi krošnjar, ki prodaja več desetstično dinarjev manufakturnega blaga na mesec, mora plačati najmanj toliko davka, kot trgovec z istim prometom. Prav za prav bi moral plačati še več, ker ima mnogo manj režije.

Enaka pravica za vse mora veljati v trgovini, ker je tudi samo na ta način mogoča lojalna konkurenca. Slabo bi razumela svoje naloge država, ki bi dopuščala, da bi se v državi razvila divja konkurenca in ki bi mirno gledala, kako se s »slajdranjem« uničuje solidna trgovina. Kajti javnost je živo interesirana na tem, da je domača trgovina zdrava, ne pa da morejo po njej po m' v lji šariti razni špekulanti in pustolovci. Zlasti v časih, kakor so današnji, se vidi, kako velike prednosti je za celoto solidna trgovina.

Kakor v trgovini, tako tudi v nobeni drugi gospodarski panogi ne smejo veljati privilegiji. Znak skrajno slabe gospodarstva je, če se dopušča, da konkurira domaćemu podjetju državno podjetje s tem, ker ne plačuje davkov. Kar dvakrat ima na ta način država izgubo. Prvič, ker državno podjetje ne plača davkov, drugič pa zato, ker zaradi tega plača zasebno podjetje manj davkov, ker je nelojalna konkurenca državnega

podjetja nižjala njegove dohodke. Drž. podjetja imajo itak pred zasebnimi podjetji to veliko prednost, da imajo zagotovljen odjem, poleg tega pa jim ni treba delati onih rezerv, kakor zasebnemu podjetju. Zato pa tudi ne potrebujejo prav nikakih privilegijev. Če so potrebna in če jih vodijo pravi ljudje, bodo dosegla potrebni čisti dobiček, če pa tega ne morejo doseči, potem so tudi nepotrebna.

Privilegiji so prednostne pravice nekaterih, ki pa jih mora plačevati ljudstvo. Ti privilegiji so eden vzrokov, da so ravno socialno najsihibkejši sloji z davki najbolj obremenjeni. Indirektni davki so pri nas že zavzeli obseg, da onemogočajo ljudsko blagostanje. Ni pa čuda, če so indirektni davki tako visoki, ko pa tudi največja podjetja uživajo davčne ugodnosti, da jim ni treba plačevati davkov v višini, kakor bi jih morala brez privilegijev.

Privilegiji so zato absolutno protiljudski in vlada narodnega sporazuma, ki temelji na ljudskem zaupanju, tudi ne bi smela trpeti nobenih privilegijev. Zato naj se vsi privilegiji odpravijo in kdor opravlja trgovske posle, naj plačuje tudi vse davke, ki se zahtevajo od trgovca! Samo takšno stališče je ljudsko, samo tako stališče je pravilno, samo takšno tudi v skladu z interesi državne blaginje. Zato naj tudi velja brezpogojno in povsodi!

Težave na vseh koncih Vse pritiska na trgovca

V sedanjih težkih časih pač noben trgovec ne pričakuje, da bi se trgovina razvijala tako, kakor se normalno razvija. Vendar pa tudi ni nihče pričakoval, da bodo nastale takšne težave, kakor so nastale. Mnoge teh težav so pa poleg tega tudi odveč in bi jih ne bilo, če bi se pri nas še enkrat začele res upoštevati potrebe gospodarskega življenja.

Predvsem ima danes trgovec težavo pri naročilu in nabavi blaga. Kar redno se dogaja, da trgovec ne more dobiti blaga, ki ga je naročil v tovarni že pred meseci. Tovarna se izgovarja, da ni mogla dobiti surovin in da zato ni mogla izvršiti naročil. Če pa je trgovec blago dobil, potem ga ne dobi več po starih pogojih, temveč predpiše tovarna kar nove pogoje. Zlasti zahtevajo tovarne, da se blago takoj plača v gotovini. Nekatere tovarne nočejo niti plačil po pošti ali po banki, temveč zahtevajo gotovino. Razumemo težavni položaj tovarnarjev, ki morajo tudi sami plačati vse v gotovini, vendar pa je njih zahteva za mnoge trgovce neizvedljiva. Pomisliti je vendar treba, da je življenjska raven večine ljudi tako nizka, da absolutno ne morejo

plačati obleke takoj v celoti. Trgovec mora tem dovoliti plačilo na obroke. Kako pa naj dovoli obroke, če mora vse sam plačati v gotovini. Če pa bi obročna trgovina popolnoma prenehala, bi bila udarjena tudi industrija sama, ker bi silno padel odjem vseh izdelkov. Zato ne dela niti v svojem interesu tovarnar, ki zahteva, da se mu vse plača takoj v gotovini. Trgovina ne more pogrešati kredita in tovarnarji morajo to vedeti.

Ze celo pa so nastale silne težave, ker tudi denarni zavodi niso v začetku meseca delali. S sedanjo uredbo je sicer položaj nekoliko izboljšal, a vse težave še niso premagane. Tudi zaradi tega je plačilo vsega blaga v gotovini danes nemogoče.

Na eni strani pritiska dobavitelj na trgovca, na drugi strani pa odjemalec. Ta hoče imeti blago takoj in v čim večji meri, seveda pa tudi po stari ceni. Razmere pa so čisto spremenjene in trgovci ne more dobiti blaga niti v prejšnjih količinah, kaj šele v večjih. Večinoma pa tudi ne več po starih cenah, ker so se med tem povečali tudi režijski stroški trgovca, a tudi davki. Zadovoljiti v teh

razmerah popolnoma odjemalca je že skoraj stvar nemožnosti in tudi najboljše volje ne pomaga.

Niso zato edine težave, ki jih doživlja trgovec. Izredne prilike so težko pritisnile tudi vso zunanjo trgovino. Uvoz se je v znatni meri ustavil. Prevoznika blaga se je podražila, ker so zavarovalnice dvignile zavarovalnino za 100%. Blago se mora redoma plačati naprej, nobene gotovosti pa ni, da prispe to blago vsaj v treh mesecih. Morda sploh ne prispe, ker nekateri parniki so že obtičali v tujih pristaniščih. Ves riziko čezmorskih dobav pada zopet na trgovca, zlasti na malega trgovca, ker riziko prevale veliki redno na male.

Posebne razmere pa so povzročile še mnoge druge težave, ki jih tu sicer nečemo posebej omenjati, ki pa jih vsi trgovci čutijo v prav znatni meri.

Vse te nove težave pritiskajo na trgovino, vse stare pa so ostale. Jasno se vidi, da more celoti pomagati danes le legalna trgovina in samo k njej se zatekajo danes oblasti, kljub temu pa se še nadalje trpi nelegalna trgovina. A ne samo trpi se, temveč dopušča se, da se neprestano širi

Vsak nameščenec mora imeti poslovno knjižico

Mariborsko trgovstvo ponovno opozarjamo, da morajo imeti njihovi nameščenci brezpogojno poslovne knjižice, za kar so oni kot delodajalci odgovorni. Prosimo torej, da gg. trgovci nemudoma ukredujejo, da si nabavijo vsi trgovski pomočniki(ce) in trgovski vajenci (ke) omenjene knjižice čimprej pri podpisanih Zdrženju, da ne bo ob koncu leta nepravilnosti, če bo ostalo brez knjižice, nakar bo sledila kazen. — Pripomnimo še, da se brez poslovne knjižice ne sme nihče sprejeti v službo.

Združenje trgovcev za mesto Maribor.

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek dne 21. septembra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Trgovska nadaljevalna šola v Mariboru

Vpisovanje v vse razrede trgovske nadaljevalne šole v Mariboru bo v nedeljo 17. septembra 1939. od 10. do 12. v upraviteljevi pisarni, Zrinjskega trg 1, pritrilje. K vpisovanju je treba prinesiti zadnje šolsko izpričevalo, rojstni list, potrdilo o plačani šolnini in dve izpolnjeni rodovnici.

Solnino, din 400.—, je treba plačati pred vpisom, in to do sobote 16. t. m. v pisarni Združenja trgovcev, Jurčičeva ulica 8/I.

Ob tej priliki se izdaja tudi dve rodovnici.

Kdor ne prinese potrdila o plačani šolnini in rodovnici, se ne more vpisati.

Vsi izpiti prično v ponedeljek, 18. septembra ob 15. uri (ob treh popoldne).

Reden pouk prične v ponedeljek, 25. septembra ob 15. uri.

Vse drugo pri vpisovanju, oziroma vsak čas pri tajništvu šolskega odbora Združenja.

Stanje naših kliringov

Zadnji izkaz kaže večje spremembe v stanju naših kliringov. Tako se povečale naše terjatve proti Nemčiji za 264 na 1967 milijona din. Zato pa so se zmanjšale naše terjatve proti Češko-moravskemu protektoratu. Znova je narasel naš dolg Italiji, ki že presega 130 milijonov din. Gibanje kliringov kažejo naslednje številke (vse v milijonih dotične valute):

	8. 9.	31. 8.
Aktivni kliringi:		
Bolgarska din	1'22	1'27
Madžarska din	40'32	35'43
Nemčija RM	13'66	11'82
Češko-Moravska Kč	10'52	21'53
Turčija din	17'77	17'75
Španija pezeta	2'93	2'93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1'42	1'42
Bolgarska din	1'60	1'42
Italija din	130'66	129'21
Poljska din	26'81	26'29
Romunija din	4'48	4'00
Švica šv. fr.	1'26	1'28

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 9. septembra objavlja: Uredbo o podpredsedništvu ministrskega sveta — Uredbo o izdaji posebnih blagajniških zapisov pri Narodni banki — Uredbo o odsvajevanju delnic tiskarsko-izdajateljskih delniških družb, ki izdajajo dnevnik — Spremembe in dopolnitve uredbe o tekočem gorivu — Pravila o opravljanju državnega strokovnega izpita v resoru ministrstva za trgovino in industrijo — Uvrstitve sodavice med umetne rudninske vode — Odločbo o kontroli uvoza.

Trg s tekstilnimi izdelki

Kako se bodo zagotovile našim tovarnam potrebne surovine

Zagrebske »Novosti« so objavile zanimiv članek o stanju na tekstilnem trgu in o težavah, ki so nastale za tekstilne tovarne in trgovce zaradi izbruha vojne. Ker je članek zelo informativen, ga tu ponatiskujemo.

Kakor v mnogih panogah trgovine, tako se je pretekli teden opazila tudi velika vznemirjenost v tekstilnih trgovinah, zlasti v trgovinah s tkaninami. Zanimivo pa je, da so to vznemirjenost povzročili predvsem bogati sloji meščanstva, ki so iz neznanih vzrokov naenkrat začeli kupovati večje količine blaga. V prvi tretlini tega meseca je bila kupčija s tekstilnim blagom, zlasti s sukni, zelo živahna. Kakor pa nam zatrjujejo trgovci, je ta nepotrebna vznemirjenost v začetku tega tedna že ponehala.

Vprašali smo nekega strokovnjaka za prognozo za najbližjo bodočnost. Danes je sicer kakršna koli zanesljiva prognoza nemogoča, ker so razmere takšne, da nihče ne ve, kakšno presenečenje prinese prihodnji dan. Zlasti velja to za trgovino, ki je v katerem koli oziru navezana na tujino. To velja zlasti za tekstilne tvornice, ki dobivajo svoje surovine skoraj izključno samo iz tujine, zlasti iz Nemčije, Italije in Vel. Britanije. Ko smo se zanimali za naše tržišče vseh vrst tekstilnega blaga, bi mogli reči naslednje:

Originalno angleško blago velja splošno kot najboljšje po kakovosti. Takoj za angleškim blagom je naše občinstvo kupovalo predvsem češko blago in nato domače blago. Znano je, da je vsaj zaenkrat Vel. Britanija ustavila izvoz manufakturnega blaga in drugega tekstilnega blaga. S tem je vsaj za nekaj časa prenehala možnost uvoza angleškega blaga. Skladišča angleškega blaga v Jugoslaviji niso založena z večjimi količinami, vendar pa imajo trgovci v svojih skladiščih in na potu toliko blaga, da morejo pokriti vso potrebo v sedanjih in prihodnjih sezonah.

V zadnjem času je povpraševanje po angleškem blagu močno naraslo, ker z naših tržišč polagoma izginja češko blago. Kakovost blaga, ki ga sedaj uvažamo izven Anglije, zaostaja za kakovostjo češkega blaga.

Trgovci z angleškim blagom pa nam zatrjujejo, da vsaj za sedaj ni nobene nevarnosti, da bi se cene tega blaga zvišale. Nasprotno so cene nekaterih blaga danes celo nižje kakor so bile v marcu tega leta. Edini razlog za zvišanje cen bi bil v tem, če bi se dvignil tečaj angleške funta. To pa ni ravno preveč verjetno.

Čeprav so zaloge angleškega blaga v Jugoslaviji z ozirom na običajno povpraševanje majhne, se more vendar reči, da bodo ostale cene vsaj še pol leta neizpremenjene.

Mnogo bolj zanimiv je položaj na domačem trgu s tekstilnim blagom, zlasti s sukni. Potrebne surovine, ko bombažno predivo, voleno predivo in umetno svilo, so dobivale naše tovarne v glavnem iz Nemčije in Italije in samo deloma zaradi deviznih omejitev tudi iz Anglije. Domače tovarne imajo surovine za največ tri mesece. Zato se nekateri tekstilni industrijski boje, da bodo ostali brez surovin. Iz dobro poučenih krogov pa izvemo, da je ta strah neupravičen. Jugoslavija se bo še nadalje prizadevala, da dobi iz Nemčije vse potrebne surovine kakor dosedaj. Na vsak način pa vsaj tako dolgo, dokler Nemčija popolnoma ne ustavi njih izvoza. Pa tudi v tem primeru nam ostane še vedno italijanski trg. Italijanska tržišča s surovinami bi mogla zadostno oskrbovati našo

tekstilno industrijo s potrebnimi surovinami. (To mnenje je precej optimistično, ker je italijanska vlada med tem že prepovedala izvoz tekstilnih surovin.)

Kar se tiče angleškega trga surovin, je upanje, da se bodo v kratkem začela pogajanja med našo in angleško vlado, da se omogoči vsaj delna nabava potrebnih surovin v Angliji. Odpira pa se tudi vprašanje nabave tekstilnih surovin po Turčiji. Naš klirinški saldo proti Turčiji je aktiven in stalno se veča naša aktivnost ter je dosegla že blizu 18 milijonov din. Upanje je, da bi mogli dobiti iz Turčije bombaž, ki ga ta dobiva iz Rusije. Vsekakor bodo naši činitelji tudi temu vprašanju posvetili potrebno pozornost.

Trenutna situacija v naši tekstilni trgovini kaže, da so se cene

rahlo dvignile. To zvišanje izhaja v glavnem od tovarnarjev, ki se boje, da v najkrajšem času ne bodo mogli dobiti potrebnih surovin ali pa le po višjih cenah. Poleg tega so začeli tovarnarji prodajati svoje izdelke le proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Ta zahteva je seveda mnoge trgovce prav težko zadela, ki so navadno nabavljali blago na kredit na 30, 60 ali tudi 90 dni. Zahteva, da se plača vse takoj v gotovini, je seveda nekaj podražila blago, zlasti še blago, katerega morajo trgovci dati na kredit.

Na kratko bi mogli reči, da umetno nastala vznemirjenost naših meščanov polagoma pojenjuje. Kdor realno presoja položaj, mora reči, da so razmere mnogo bolj ugodne, kakor pa se kažejo na prvi pogled.

Privilegiran kartel

Pravila sladkorne prodajne centrale

Finančni minister je predpisal pravila prodajne centrale za sladkor. Po teh pravilih so člani centrale pooblašteni proizvajalci (tvornice) sladkorja v državi. Prodajna centrala ima te naloge in dolžnosti:

da določa rajone in površino za setev sladkorne repe in da jo razdeljuje med proizvajalce sladkorja, in sicer v tej meri, da se v celoti krije domača potreba na sladkorju ter poleg tega ustvari tudi potrebne zaloge v državi. Centrala opravlja ves promet in prodajo proizvodov sladkorne industrije v državi ter vodi skladišča sladkorja v državi za prodajo in za vzdrževanje zalog.

Centrala določa proizvajalne stroške za vsakega proizvajalca sladkorja ter določa tudi cene sladkorja za vsakega proizvajalca. Proučevati mora nadalje vse črtnice sladkornega gospodarstva ter skrbeti za njih napredek.

Centrala vodi evidenco o prevoznih stroških sladkorne repe in sladkorja ter razdeljuje te stroške enakomerno med vse proizvajalce sladkorja. Vodi nadalje evidenco cen sladkorne repe.

Na zahtevo finančnega ministra daje svoje mnenje o določevanju prodajne cene sladkorja za vso državo po vrstah in po načinu pakiranja sladkorja. Nadalje daje finančnemu ministru svoje mnenje o vseh strokovnih vprašanjih, ki se tičejo sladkorne industrije.

Prodajna centrala predstavlja in zanjo obvezno podpisujejo predsednik ali podpredsednik ali dežurni član skupno z ravnateljem ali njegovim namestnikom. Celotno poslovanje prodajne centrale za sladkor je pod stalnim nadzorom finančnega ministra. Prodajna centrala za sladkor prodaja sladkor samo proti gotovini ali proti dovolj zajamčenemu kritju.

Niti en proizvajalec sladkorja ne sme prodajati niti najmanjše količine neposredno kupecem brez naloga prodajne centrale za sladkor. Stroški za vzdrževanje sladkorne prodajne centrale se razdele med vse proizvajalce sladkorja z ozirom na od njih prodane količine sladkorja.

V nadaljnjih svojih določilih določajo pravila, kako mora delovati sama prodajna centrala. Glavni organi prodajne centrale za sladkor so glavna skupščina, uprava in nadzorni odbor. S pravili je določen tudi delokrog posameznih odborov.

Kakor hitro začne sladkorna prodajna centrala poslovati, najkasneje pa morajo v osmih dneh po tem vse sladkorne tovarne prijaviti sladkorni prodajni centrali vse prodaje, sklenjene po 1. septembru 1939. Vse sladkor, proizveden v sladkorni kampanji 1939./40., spada pod določila teh pravil, in to brez ozira na to, kdaj je bil odpremljen iz tvornice in kdaj je bil prodan. Pri večjih prodanih količinah ev. razlika med dogovorjeno ceno in ceno, po kateri bo prodajala sladkorna centrala sladkor, gre razlika v korist oz. v breme proizvajalca, ki je prodajo sklenil. Prodajna centrala za sladkor mora v osmih dneh po začetku svojega poslovanja uradno popisati zaloge sladkorja v vseh tovarnah in njihovih skladiščih. S temi količinami ko tudi z onimi količinami, ki se bodo v bodoče proizvele, razpolaga v bodoče edino sladkorna prodajna centrala.

Tako je uradno ustanovljen najboljši popoln kartel v državi. Zakaj je bil ta kartel tako zelo potreben, ne moremo prav spoznati. Morda pa se bodo ti vzroki pokazali v prihodnosti bolj jasno.

Politične vesti

Vojna se bo najbrže v kratkem prav nevarno poostрила. Nemci trde, da napada poljsko civilno prebivalstvo nemško vojsko in da je imela zaradi tega ta težke izgube. Nemško vrhovno poveljstvo je zato v posebnem sporočilu napovedalo, da bodo začele nemške vojaške oblasti z vsemi sredstvi zatirati četaštvo. Nemške letalske sile bodo skupno z nemško artilerijo izvedle ukrepe, ki bodo dokazale poljskemu prebivalstvu, da je njegov odpor popolnoma zaman.

To sporočilo nemškega vrhovnega poveljstva je dalo povod, da je predsednik vlade Chamberlain izjavil v angleškem parlamentu, da je ta napoved v direktnem nasprotju z izjavo Hitlerja, da nemška vojska nezaslišanih mest ne bo napadala. Če bi se napoved

nemškega vrhovnega poveljstva izvršila, potem imata tudi Francija in Anglija proste roke in lahko podvzameta vse ukrepe, ki jih smatrata za potrebne.

Nemška vlada je objavila seznam blaga, ki ga smatra kot kontrabando. Seznam je podoben onemu, ki ga je objavila angleška vlada.

Začel pa se je tudi boj za nevtralce. Angleška vlada je objavila seznam blaga, ki ga smatra za vojno kontrabando. (Ta seznam smo objavili v prejšnji številki.) Če bi angleška blokada v tem obsegu obveljala, potem nevtralne države ne bi mogle v dosedanjem obsegu kupčevati z Nemčijo. Nemčija je zato tudi že izjavila, da pričakuje od nevtralnih držav, da se tem zahtevam Anglije ne bodo pridružile. Nevtralne države same pa izjavljajo, da bi bilo tudi njih gospodarsko življenje zelo oteženo, če bi obveljalo sedanje stališče Anglije. Nevtralne države so tako prišle v ta mučni položaj: Če dobavljajo Nemčiji isto blago ko

prej (vojna sredstva seveda izključena), so v nevarnosti, da nastopijo proti njim Angleži, če pa se angleškim zahtevam udajo, pa bo nastopila proti njim Nemčija. Nevtralne države so zaradi tega v vedno večji stiski in nevarnosti, da bodo tudi proti svoji volji potegnjene v vojno.

Vojna vlada v Franciji je sestavljena. Sestavil jo je znova Daladier, ki je prevzel tudi zunanjo, vojno in ministrstvo za narodno obrambo. Bonnet je postal pravosodni minister.

Francoska vlada je priznala češkoslovaško vlado v Franciji. Predsednik vlade je dr. Beneš, v vladi pa je tudi pariški poslanik Osuski. Češkoslovaška legija v Franciji šteje že 50.000 mož. Vodil bo to armado francoski general.

Roosevelt je izjavil, da po njegovem mnenju ne velja Monroejeva doktrina samo za Kanado, temveč tudi za francoske in angleške kolonije v Ameriki. Zato Združene države ne bi mogle trpeti nobenega napada na te kolonije in ne bi mogla priznati spremembe poveljstva.

Italijanska vlada pripravlja novo akcijo za mir. Poroča pa se tudi, da se vodijo med Italijo in Francijo pogajanja za sklenitev prijateljskega sporazuma.

General Franco je razpustil vrhovni svet falangistov, ker je deloval proti namenom španske vlade, ki hoče ostati v sedanjih vojni popolnoma nevtralna. V zvezi s tem poročajo francoski listi, da se je španija zunanje politično popolnoma preorientirala in da se pripravlja sklenitev francosko-angleškošpanskega nenapadnega pakta.

Izšlo je prvo angleško-francosko poročilo o vojni na morju. Poročilo naglašja, da je nad 1.105.000 ton nemške trg. mornarice praktično izločenih iz prometa, ker so bile ali uničene ali pa so se morale zateči v nevtralna pristanišča. Poročilo nadalje zatrjuje, da se vojna proti nemškim podmornicam uspešno nadaljuje. Nemčiji da je odprto samo Vzhodno morje, ker povsod drugod deluje angleška blokada.

Na zapadni fronti se nadaljujejo boji v dosedanjem obsegu. Francozi se nadalje poudarjajo, da napredujejo metodno in da so odbili vse nemške protinapade. Nadalje pravijo, da obkoljujejo Saarbrücken, ki da je pred padcem. Nemška poročila pa pravijo, da so odbili francoske napade. V Maginotovi liniji so namestili Francozi nove topove. Zaradi deževja ni bilo na zapadni fronti letalskih bojev.

Nova nasprotujoča si poročila prihajajo iz Poljske. Nemška poročila pravijo, da se obkoljujejo Varšava nadaljuje in da so Nemci zasedli tudi trdnjavo Modlin. Pri Radomju da so ujeli Nemci 60.000 Poljakov. Tudi obkoljevalni manever nemške vojske pri Kutni da se uspešno nadaljuje. Z vso naglico pa da napredujejo nemške čete proti Lovu in tudi na severu.

Poljaki pa nasprotno trde, da se je pomorjanska vojska ne samo osvobodila, temveč tudi premagala nemško obkoljevalno armado, nad 1000 Nemcev ujela, zelo veliko pa pobila. Trdnjava Modlin da je še vedno v poljskih rokah. Nadalje trde Poljaki, da so nemško prodiranje ustavili.

Gdinja je končno zasedena od nemške vojske. Prebivalstvo je bilo dva dni brez hrane. Nemci pravijo, da ni mesto mnogo trpelo od bojev. Nemške oblasti so ukazale, da se morajo trgovine in lokali zopet odpreti.

Poljski veleposlanik v Washingtonu je izjavil novinarjem, da je jedro poljske armade še nedotaknjeno in da se sedaj začnejo velike borbe zlasti okoli Varšave. Zaradi dežja se je položaj Poljakov zboljšal, ker se nemški motorizirani oddelki ne morejo več tako lahko gibati.

Francoski general Weygand čaka v Ankaru ukaz, da prevzame vrhovno poveljstvo nad poljskimi četami.

Nemška letala so v zadnjem času zlasti bombardirala Lvov ter vsa pota, ki vodijo iz Poljske v Romunijo. Očitno hočejo Nemci pretrgati zvezo Poljske z Romunijo. Tudi prodiranje nemške vojske proti Lvovu kaže to namero. Na poti proti Lvovu so zavzele nemške čete Sambor in Jaworow.

Sovjetska vlada je izjavila, da so bili njeni vojaški ukrepi na poljski meji izdani samo iz previdnosti za primer, da bi poljska vojska bežala v velikem številu v Rusijo. V tem primeru bi rdeča vojska vse prebegle poljske vojske razorila.

V Nemčiji se organizira druga rezerva iz moč starih 41 do 55 let. Ta rezerva bo poslana na zapadno fronto.

Kanadski parlament je izglasoval prvi vojni kredit v višini 100 milijonov dolarjev.

Ameriški veleposlanik v Tokiu Grew se v kratkem vrne na Japonsko. Pred svojim odhodom je imel daljši razgovor s predsednikom Rooseveltom. Njegovemu povratku pripisujejo velik pomen.

Gospodarsko ozadje kitajsko-japonskega spora

Japonska zagovarja svoj napad na Kitajsko s svojo preobljude-
nostjo in pomanjkanjem surovin.
Prva utemeljitev je razumljiva,
kajti kljub temu da ima Japonska
nižjo gostoto prebivalstva ko n. pr.
Belgija, Nizozemska ali Anglija, je
glede na rodovitnost zemlje japonska
obljudenost večja ko v kateri
koli izmed evropskih držav. Le
ena tretjina Japoncev živi v me-
stih, kmetije pa povprek ne pre-
segajo 2,5 akra. Toda tudi Kitajski
ima podoben problem, a mogoče
še v hujši obliki in že davno je bil
Mandžukuo edini normalni izhod
za prebivalstvo severne Kitajske,
ki živi v še hujši stiski ko Japonci,
katerim je po zasedbi ta dežela
priladla.

Zaostrojuje se pa problem japonske
preobljudenosti zelo naglo
zato, ker je industrija sorazmerno
še na zelo nizki stopnji. Kmetov
je še vedno 42%, v industriji je
zaposlenih komaj 20% in izjemno
velik del prebivalstva se bavi s
trgovino, do 17%. Po večini so to
mali trgovci in prekupčevalci. Več
ko polovica industrijskih delavcev
dela dejansko v »tovarnah«
z manj ko 5 delavci. Večina industrije
spada v lahko industrijo, posebno
tekstilno. V težki industriji je Ja-
ponska še vedno zelo odvisna od
inozemstva, posebno kar se tiče
strojnega orodja, avtomobilov in
aeroplanskih motorjev. Vendar se
njena težka industrija naglo raz-
vija. Indeks osnovnih tvarin je na-
rasel leta 1937. v primeri z letom
1930. (100) na 262 in lani v maju
na 304, medtem ko je indeks po-
rabnega blaga najprej narasel na
160 in padel na 142. Vsa veleindu-
strija pa je od začetka koncentri-
rana v posesti vlade in nekaj bo-
gatih rodbin. Micui kontrolira do
25% kapitala industrijskih družb,
Mieukishi, Sumitomo in Jasuda pa
35%. Te rodbine kontrolirajo ves
kreditni sestav dežele, kontrolirajo
male proizvajalce in trgovce ter

imajo odločilni vpliv na politične
stranke in upravo.

V nasprotju s splošno razširje-
nim mnenjem pa ima Japonska
dovolj živeža doma. Najvažnejša
hrana njenih prebivalcev je riž in
tega ima doma za 90%, ostanek
pa dobiva s Koreje in Formoze.
Važni so še ječmen in riže, ki jih
ima tudi dovolj. Edino važno uvo-
no hranivo je soja. Sladkor ji daje
Formoza. Mandžukuo pa ima eno
tretjino svetovnega pridelka soje
in z njo zalaga predvsem Japonce,
medtem ko sam uvaža mnogo dru-
ge hrane. Kitajska dobavlja Japon-
cem med hranivi največ jajca. Ki-
tajski uvoz hrane — riža, pšenice,
sladkorja — se zelo spreminja v
zvezi s cenami in domačo žetvijo.

Med surovinami ima Japonska
dovolj premoga, ki je pa slab, drag
in za industrijo ne prikladen.
Nafta mora do 90% uvažati. Svoje
vodne sile je že do vrha izrabila
in je po pridobivanju elektrike
svetovno na šestem mestu. Zelo ji
primanjkuje železa. Tako je leta
1937. uvozila 73% potrebne žele-
zne rude, 23% surovega železa in
50% starega železa. Baker mora
še kupovati, čeprav ima 5% sve-
tovne produkcije. Uvažati mora
mного mangana, cinka, kositra,
svince, niklja in boksita. Skupaj
s Korejo pa ima 3% svetovnega
prikopa zlata in 5% srebra. Umet-
na gnojila mora vsa uvažati.

Izredno važna je za Japonske
surova svila, katere ima sama
80% vse svetovne proizvodnje in
ki jo izvažajo predvsem v Ameriko.
Nasprotno pa je glede bombaža in
volne skoraj popolnoma odvisna
od inozemstva. Potrebo lesa krije
do ene četrtine z uvozom, toda
samo zaradi nizkih cen tujega bla-
ga, ker ima tudi sama dovolj go-
zdov. Uvažati pa mora ves kavčuk
in je zato pričela izdelovati umet-
nega. V skupnem uvozu Japonske
so leta 1936. znašale surovine in
polsurovine 80%, izdelki industri-
je 12 in živila 8%.

Zunanja trgovina

Uvozni predmeti in viri

Leta 1936. je uvozila Japonska
sleden količine blaga po vredno-
sti v milijonih jenov: surovi bom-
baž 850 iz USA in Indije, surova
volna 201 iz Avstralije, zdaj tudi
iz Južne Afrike, Argentine in Nove
Zelandije, nafte za 183 iz USA in
Nizozemske Indije, železne rude 40
s Kitajske, Avstralije in Angleške
Malaje, staro železo 81 iz USA, su-
rovo železo za 42 iz Indije in
Mandžukoa, od tam tudi gnojil za
105, strojev in strojnih delov za 91
iz USA, Nemčije in Anglije, kjer
je kupila tudi za 73 milijonov je-
nov zdravil in kemikalij, kavčuka
sta dali za 73 Nizozemska Indija
in Britanska Malaja, celuloze za 67
je dobila iz USA, Norveške in
Švedske, soje za 61 iz Mandžukoa,
lesa za 56 iz USA in Kanade, osta-
lega blaga za 1.830 milijonov. Od
tega blaga v vrednosti 2.758 mili-
jonov gre 60% za industrijo.

Nagli razvoj japonske industrije
in njeno zavojevanje svetovnih
trgov si razlagajo Angličani s tem,
da se plačuje delovna sila le do
ene četrtine običajne mezde iz
drugih držav, in sicer zato, ker se
zaposlujejo ženske in otroci, razen
tega pa je jen že tako padel, da
velja v primeri z letom 1931. le
še 35%.

Izvoz in izvozni predmeti

Omenili smo, da je v izvozu naj-
bolj važna surova svila. Od njene-
ga dobička se podpira pridelova-
nje riža. Zato je leta 1934. kata-
strofalni padec njene cene povzro-
čil na Japonskem hudo kmetijsko
krizo. Na prvem mestu po vred-
nosti (573 milij. jen) je bombaže-
vina, za katero so glavni trgi
Indija, Nizozemska Indija in Man-

džukuo, potem surova svila (407),
ki gre skoraj vsa v USA, rajonsko
blago (155) za Indijo, Kvantung.
Avstralijo, Nizozemsko Indijo, svi-
leno blago (72) za Indijo, Veliko
Britanijo, USA, pletenine (61) v
iste države, volneno blago (50) v
Kvantung. Skupno obsega izvoz
tekstilij 43,2% celotnega japonske-
ga izvoza. V ostalem izvažajo Japo-
nska v večjih količinah še: železne
izdelke (v vrednosti 54 milij. jen) v
Kvantung in Nizozemsko Indijo,
stroje in strojne dele (110) v
Kvantung in Kitajsko, konzervirano
hrano (87) v USA in Veliko
Britanijo in steklo in stekleno po-
sodo (54) v USA.

Kar se tiče

trgovine Mandžukua,

je njen daleko najvažnejši izvozni
predmet soja, za katero je edini
izvoznik na svetu. Soja je hranivo,
ki se mora uporabljati za izdela-
vanje olja in mila ter se rabi tudi
kot gnojilo. Skupno dosega izvoz
soje kot hranivo in gnojilo 46,5%
izvoza Mandžukua. Mandžukuo ima
tudi velike zaloge premoga, ki je
blizu površine in zato poceni, a je
slabe kakovosti. Izvoz premoga
znaša 5,5% celotnega izvoza. Pra-
vega petroleja ni, pač pa bi se dal
v manjši meri dobiti iz bitumi-
nozne plasti nad premogom. Žele-
zne rude je mnogo, toda je slabe
kakovosti in pridobivanje drago.
Sedaj znaša le okrog 1% izvoza.
Utegnila bi pa biti rezerva za Ja-
pansko. Mandžukuo je do tretjine
svoje površine pokrit z gozdom, ki
pa ni prav nič izrabljen. Lesa za-
enkrat Mandžukuo sploh ne izvažajo.

Glavni uvozni predmeti za Man-
džukuo so bombaževina (11,8%),
kovine in rude (11,2%), stroji in
orodje (7,4%), vozila in ladje

(5,2%), surovi bombaž (3,6%),
svileno blago (3,4%), sladkor
(2,4%), pšenična moka (1,6%) itd.

Kitajske surovine

Kitajska ima mnogo dobrega
premoga, predvsem v provincah
Šansi, Šensi in Hopej; petroleja
ima malo, prav tako elektrike. Ze-
leza ima mnogo, več kot Japonska
in boljše kakovosti kakor Mandžukuo,
vendar je še mnogo premalo.
Pač pa ima Kitajska preko polo-
vice svetovne proizvodnje tung-
stena in antimona ter 6% svetovne
produkcije cina — vse to na jugu
države. Mangana dobiva zadnja
leta vedno manj. Glede tekstilij
je Kitajska na tretjem mestu v
svetovni produkciji bombaža (12%)
za USA (39%) in Indijo (17%).
Kakovost kitajskega bombaža je
bolj slaba in ga skušajo izboljšati,
predvsem z uvozom dolgovlakna-
tega egiptovskega bombaža.

Uvozni predmeti in glavni viri

Kitajska uvaža predvsem indu-
strijske izdelke, 13% uvoza so hra-
niva, 10% mineralna olja. Uvoz
bombaža pada zaradi naraščanja
domače produkcije, narašča pa
uvoz osnovnih tvarin zaradi večjih
investicij v železnice in industrijo.
Uvoz kovin in rud je zavzel 1937.
13,8% vsega uvoza. Dobili so jih
iz USA, Velike Britanije, Nemčije,
Japonske in Belgije. Mineralna
olja dobivajo iz Nizozemske Indije

E F K O
PLETENINE:
TRIKOTAŽA:
F. KOS, LJUBLJANA
ŽIDOVSKA ULICA 5

lopice, puloverje, sviterje,
jersey-obleke, modne
športne drese, pljame itd.

perilo, bluze, srajce za
dame in gospode v mako,
svilenem in volnenem
perilu

in USA, stroje in orodje (6,8%) iz
Japonske, Nemčije, Velike Brita-
nije, USA. Narašča uvoz kemikalij
in zdravil (6,4%) iz Nemčije, Ve-
like Britanije in Japonske, papirja
(5%) iz istih držav in USA, vozil
in ladij (4,4%) iz istih držav in
Belgije, kovinskih izdelkov (4,3) iz
istih držav, in barvil (3,9%) prav
tako iz Nemčije, USA, Japonske in
Velike Britanije. Močno pa je pa-
del uvoz živil: riža (od 11,2% leta
1933. na 4,3%) iz Indokine in
Sijama, pšenice in moke (od 8,6%
na 1,1%) iz Avstralije in sladkorja
(od 3,1% na 2,3%) iz Nizozem-
ske Indije in Hongkonga. Padel je
tudi, kakor že omenjeno, uvoz
bombaževine (od 5,3% na 2,3%) iz
Japonske in surovega bombaža
(od 7,3% na 1,7%) iz Egipta,
Indije in USA.

Glavni izvozni predmeti

Kitajske so kovine in rude (12,2%)
v Hongkong, Veliko Britanijo,
Nemčijo, USA in Japonsko, lesno
olje (10,7%) v USA in Hongkong,
surova svila in kokoni (6,7%) v
USA, Francijo in Indokino, kože
in usnje (6,4%) v USA, jajca in

jajčni izdelki (6,3%) v USA, Ve-
liko Britanijo in Nemčijo ter ple-
tenine, čaj, surovi bombaž, svileno
blago, bombaževina itd.

Vzhodno-azijski blok

Japonski v njeni borbi torej ne
gre za hrano za njeno pregosto
prebivalstvo, temveč predvsem za
surovine, za razvoj industrije in
zagotovitev njene nadmoči na
Daljnem Vzhodu. Ustanoviti hoče
vzhodno-azijski blok treh držav:
Japonske, Kitajske in Mandžukua,
ki naj bi bil čimbolj neodvisen od
ostalega sveta. Toda nobena še
tako velika država ni neodvisna
od drugih držav. Ako primerjamo
le tri največje edince na svetu,
vidimo, da manjka Britskemu im-
periju petroleja in bombaža, Ru-
siji kavčuka, cina, boksita in nik-
lja in USA kavčuk, cin, mangan in
nikelj. Vzhodno-azijski blok bi
imel sicer dovolj premoga, železa,
bombaža, lesa, cina, tungstena,
rastlinskega olja itd., manjkalo pa
bi mu še vedno petroleja, volne,
kovčuka, boksita, niklja in mnogih
drugih kovin. In še vedno bi bil
šibkejši od katere koli treh prej
imenovanih edinic.

Gospodarski razvoj Grčije Uspehi vlade Metaksasa

Grčija doživlja v zadnjih treh
letih močan gospodarski polet, ki
je tem bolj pomemben, ker ni do-
sežen z oboroževanjem, saj Grčija
vojne industrije niti nima. Napre-
dek grškega gospodarstva se za-
čenja z nastopom vlade Metaksasa
v avgustu 1936.

Ko je Metaksas prevzel vlado,
se je takoj zavedal, da je za zdrav
razvoj gospodarstva in njegovo
boljšanje potrebno predvsem
dvoje: izboljšanje socialnega polo-
žaja delavstva in dvig kmetijske
proizvodnje. S tem bi se dvignila
kupna moč najširših slojev in
ustvarjena bi bila zdrava podlaga
za razvoj vseh gospodarskih pa-
nog. Z dvigom kupne moči delav-
cev in kmetovalcev pa se morajo
avtomatično doseči tudi druge
pridobitve kakor: zvišanje davčne
moči prebivalstva, boljše cene za
kmetijske pridelke, povečanje in-
dustrijske proizvodnje in splošno
dviganje blagostanja.

Poleg tega pa je vlada Metak-
sasa gledala tudi na to, da ima
dobre odnose z drugimi državami
in da bo njeno prijateljstvo
tudi cenjeno. Zato je posvetila
veliko skrb tudi spopolnitvi grške
armade.

V socialnem pogledu je dosegla
vlada Metaksasa, da so bile skle-
njene med delavci in podjetniki
kolektivne pogodbe. Ustanovila so
se nadalje obvezna razsodišča in
vsi delavci so morali biti za pri-
mer boleznih zavarovani. Vlada je
nadalje uvedla 48urno tedensko
delo, plačane dopuste za delavce
ter izdala še celo vrsto drugih so-
cialnih ukrepov. S temi reforma-
mi se je doseglo, da so se stavke
nehale, komunizem pa je izgubil
med delavstvom tla.

Zelo uspešno je bilo tudi delo
vlade za dvig kmetijstva. Kmeto-
valcem je bilo v zadnjih dveh le-
tih dovoljenih za približno 1/2 mi-
lijarde drahem (okoli 50 milio-
nov šv. frankov) novih posojil.
Kmetovalci so mogli na ta način
kupiti stroje in boljše semena ter
umetna gnojila. Donos kmetijstva
se je zato silno zvišal ter je pro-

izvodnja žita narasla od 581.700
ton na 983.450 ton. Kako zelo se
je dvignila agrarna proizvodnja,
kažejo naslednje številke:

Proizvodnja je narasla v tisoč metrskih stotov od l. 1936.—1938.	
olivnega olja	725 1.064
fig	338 525
pomaranč in citron	435 479
	v milij. kg
kokonov	2'7 3'4
riža	4'0 9'4
olivno olje	8'03 20'53
fige	15'48 19'12
pomaranče in citrone	10'22 14'63

Zmanjšala pa se je s tobakom
zasejana ploskev za približno 20
odstotkov, zato pa se je kakovost
tobaka zboljšala. Izvoz se je zato
zvišal od 39.600 na 48.700 ton, po-
vprečna prodajna cena pa se je
dvignila za 1 šv. fr. pri kilogramu.
Enako zvišanje proizvodnje
je bilo doseženo tudi pri bomba-
žu in lanu.

Zaradi močno zvišanega izvoza
je mogla vlada Metaksasa upora-
biti velike zneske za izboljšanje
prometnih cest, za zidavo bolniš-
nic in šol. Samo za renoviranje
bolnišnic je izdala 25 milijona
šv. fr. Tri sto novih šol je sezi-
dala vlada, skoraj 2000 šolskih
poslopj pa temeljito popravila.

Zunanja trgovina

Vse blago, ki se uvaža v Veliko
Britanijo iz nevtrálnih držav, mora
imeti potrdilo o izvoru blaga.

Izvoz grozdja iz naše države se
začne 15. septembra. Do tega dne
je bil dovoljen samo izvoz smede-
revskega grozdja in podobnih vrst.
V začetku je kazalo, da bo izvoz
zelo slab, sedaj pa se je položaj,
kakor pišejo listi, nekoliko popravil.
Romunija v vedno večji meri
goji bombaž. Leta 1937. je bilo za-
sejanih z bombažem samo 1800 ha,
leta 1938. že 5000, letos pa 20.000 ha.
Letošnji pridelek bombaža v Ro-
muniji se ceni na 550 do 600 va-
gonov.

Letošnja madžarska žetev je dala
po definitivnih številkah: 3 mili-
jone ton pšenice (lani 2'69), 927.000
ton rži (800.000), 780.000 ječmena

Napeljanih je bilo nadalje 3000
kilometrov novih telefonskih vo-
dov. Domača industrija, ki je mo-
gla pred letom 1937. kriti le 74%
domače potrebe, je mogla zvišati
svojo kapaciteto na 78'5 odstotka,
pri tem pa je povečala industrija
tudi uporabo domačega materiala.
Kljub tem velikim izdatkom je
ostal drž. proračun uravnotežen
ter ni bilo treba najemati vladi
novih posojil ne doma niti v tuji-
ni. Brezposelnost je močno naza-
dovala, da le neznatno obreme-
njuje državni proračun.

Znatne napredke je dosegla
tudi grška trgovinska mornarica.
S pomočjo vlade je mogla svojo
tonažo povečati za 200.000 ton. V
mednarodnem prometu je sedaj na
9. mestu. Zanimivo je, da se
prevozi 40 odstotkov vsega bla-
govnega prometa Argentine na
grških ladjah.

Zunanja trgovina Grčije se je
v zadnjih letih zelo dvignila. —
Uvoz je narasel od 11'95 na 14'76
milijarde drahem, izvoz pa od 7'38
na 10'15 milijarde drahem.

Ceprav je trgovinska bilanca
Grčije pasivna, pa je njena pla-
čilna gotovo aktivna in to zaradi
velikih zaslužkov trgovinske mor-
narice ter velikih denarnih po-
siljk Grkov v tujini.

(lani 640.000) in 355.000 ovsa (lani
820.000). Paprike bo letos pridelala
Madžarska 50.000 stotov, kar je iz-
redno veliko.

Dočim so prej veljale cene za
III. razred na ladiji »Rex«
v Ameriko le okoli 300 dolarjev,
veljajo sedaj 1000 dolarjev.

Na italijanskem trgu svile v zad-
njem času U.S.A. in Francija ne
kupi več svile, zato pa je za-
čela svilo na veliko nakupovati
Nemčija. Cena svile na milanskem
trgu je zaradi tega zelo čvrsta.

Sovjetska vlada namerava od-
povedati svojo trgovinsko pogodbo
z Anglijo, kakor poroča Deutschés
Nachrichten Büro, in sicer zato,
ker ne dostavlja več Angliji Rusiji
kavčuka. Italijanski diplomatski urad
pa poroča, da so dobile ruske trgo-
vske ladje, ki imajo naložen les za
Anglijo, brzopjavno naročilo, da se
takoј vrnejo v Rusijo.

Ameriške petrolejske družbe so
zvišale ceno nafte.

Denarstvo

Stanje bančništva v banovini Hrvatski

Od 584 denarnih zavodov v Jugoslaviji, ki so bili ustanovljeni kot delniške družbe, je bilo leta 1937. 118 zavodov ali 20% na ozemlju sedanje banovine Hrvatske. Od teh 118 zavodov je bilo 72 na ozemlju bivše savske banovine, 24 v Zagrebu, 12 na ozemlju bivše primorske banovine in 10 v srezih, ki so bili priključeni banovini Hrvatski iz drugih banovin.

Glavne postavke bilanc bank v banovini Hrvatski v primeri z onimi v vsej Jugoslaviji so naslednje (vse v milijonih din):

Jugosl. b. Hrv.	
glavnica	2.345'5 473'0
rezerve	731'9 421'2
vloge	5.302'9 2.670'6
upniki	3.498'7 1.559'6
aktivne operacije	
(kreditni dovoljeni od bank)	8.675'4 3.559'9
premoženje (vred. papirji premični ne in nepremični)	5.229'7 1.379'7
izguba	72'4 16'0
dobiček	125'8 36'9
bilančna vsota	12.703'5 5.198'2

Kakor se vidi, izkazujejo banke z območja banovine Hrvatske skoraj po vseh postavkah polovico skupne vsote za vse denarne zavode.

Samo glavnice so nižje, kar se objasnjuje s tem, da znaša glavnica privilegiranih bank s sedežem izven Hrvatske okoli 775 milijonov din. Če pa se glavnica privilegiranih bank ne upošteva pri skupni vsoti glavnice, se zviša delež bank v banovini Hrvatski od 20'16 na 31'02 odstotka.

Lastna sredstva proti tujim znašajo pri bankah v banovini Hrvatski 20'90%, pri bankah v drugih krajih pa 30'11%.

Dosedanji upravni odbor Banovinske hranilnice v Splitu je odstopil ter je ban odstop sprejel. Zavod bo do nadaljnjega vodil banški svetnik Bonetti.

Danski trgovski minister je pooblastil banke, hranilnice in denarne zavode, da omeje svoja izplačila na 300 danskih kron vsak teden na vsako hranilno knjižico.

Na Slovaškem je omejeno dviganje hranilnih vlog na 5% mesečno pri vlogah na tekoči račun ter na 300 kron na 14 dni na hranilne knjižice. Od te omejitve pa je izvzet plačilni promet s tujino, da se more denar na klirinški konto še nadalje vplačevati.

Dobave - licitacije

Štab za utrjevanje v Ljubljani sprejema do 15. septembra ponudbe za dobavo terove krovne lepence; do 16. septembra armiranega telefonskega kabela, galvanskih zvoncev, konzol, vijakov, žebeljev, probijalcev, raznih klešč i. dr.; do 18. septembra raznega telefonskega materiala, raznega orodja, kakor: žag, klešč, kladiv, sekir i. dr.; do 19. septembra motociklov s prikolicami; do 21. septembra zidar-skega orodja, kant za vodo i. dr.

Direkcija drž. rudnika v Kakmju sprejema do 20. septembra ponudbe za dobavo brezovih palic; 27. septembra aparata za destilacijo vode.

LICITACIJE

Dne 18. septembra bo pri Upravi zavoda »Obilje« Kruševac-Obiljevo, licitacija za dobavo 2 centrifugalnih črpalk in 2 električnih motorjev; dne 26. septembra za dobavo 195.000 kg toluola.

Dne 19. septembra se bo sklepala v pisarni referenta inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena pogodba za oddajo del za vodovodno inštalacijo v pralnici in kopalnici v Mariboru; 25. septembra za napravo šupe v vojašnici »Kralja Aleksandra« v Ljubljani; 27. septembra za postavitev vojnega objekta v Slovenjem Gradcu.

Dne 21. septembra se bo sklepala v pisarni garnizonske uprave v Ljubljani zaključna direktna pogodba za oddajo prodaje sladkor-nih proizvodov po vojašnicah ljubljanske garnizona. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Pred pričetkom šolskega leta

Več praktične naobrazbe učencem!

Vsako leto pred pričetkom šolskega leta ponavljamo svoj opomin, da je treba dati naši mladini več praktične naobrazbe, da bi bila bolj usposobljena za praktično življenje in da si bo lažje do-bila kruh. Pri vsem spoštovanju potrebe dobre teoretične podlage, je vendar danes potrebno, da se naše šole prilagode malo bolj praktičnemu življenju.

Predvsem bi se morale naše šole že enkrat pričeti baviti tudi s poukom strojepisja. Niti manjše pisarne ni več, ki ne bi imela pisalnega stroja. Prav tako je v uradih stroj že popolnoma udomačen. Kdor danes ne zna pisati na stroj, je prav za prav za pisarno neuporaben, kajti vedno ni mogoče le diktirati in včasih mora človek tudi sam napisati pismo. Napačno je, če se naše šole še vedno niso sprijaznile z zmogljivim pohodom pisalnega stroja in se temu po-hodu tudi prilagodile.

Poleg strojepisja bi moral znati vsak absolvent srednje šole tudi stenografirati, in sicer dobro stenografirati, da bi lahko sledil tudi najhitrejšemu diktatu. Dobro strojepisje in resnično obvladovanje stenografije so večje priporočilo, kakor pa najboljšo šolsko izpričevalo. Kdor zna to dvoje, ta si bo vedno mogel najti kruha, dočim samo

dobro šolsko izpričevalo še ne daje službe.

Tretje, kar danes vsakdo v življenju neobhodno potrebuje, je znanje vsaj enega tujega jezika. Da mora vsakdo popolnoma obvladati slovenščino, se razume samo po sebi, ker nobena reč tako ne odbija, kakor s slovničnimi in pravopisnimi napakami napisano pismo. Tudi znanju srbohrvaščine se posveča pre malo pažnje. Kdor srbohrvaščino v resnici dovršeno obvlada, ta ima že s tem zagotovljeno eksistenco. Naši mladi ljudje to dostikrat pozabljajo in krivda šole je, če se na to pre malo opozarja.

In naj bodo politične razmere takšne ali takšne, pri nas je znanje nemščine potrebno, v drugi vrsti pa znanje italijanščine. Vse to so resnice, po katerih bi se moral uravnati pouk mladine, če ne-čemo, da bomo imeli mladino, ki bo sicer imela lepa izpričevala, ki pa si ne bo mogla najti kruha.

Naše šole pa bi morale misliti tudi na to, da je šolanega naraščaja mnogo več, kakor pa je prostih služb. Vedno večji odstotek šolanih ljudi si bo moral najti kruh v poslovnem življenju. Zato bi bilo umestno, če bi se na naših sred-njih šolah poučevalo tudi knjigo-vodstvo. Navsezadnje je vendar knjigovodstvo potrebno v vsakem poklicu.

Boj za službe postaja vedno ostrejši in zato se mora tudi mladina vedno bolj pripraviti za življenje. Napačno je, če se od mladine zahteva malo, kajti takšna mladina bo za življenje slabo pripravljena. Pa ne glede na to. Za vse naše življenje je važno, da do-bimo mladino, ki čim več zna, ki je čim bolj delavna. Samo s takšno mladino se more izvesti industrializacija dežele, samo takšna mladina more slovenskemu narodu ohraniti pozicijo, ki jo ima.

Prav je, da naša mladina posve-ča športu veliko pažnje. Telo si mora mladina utrditi, da prenese vse napore, ki jih življenje zahteva. Toda šport ne sme postati cilj in glavni namen. Prvo je izobrazba, šport pa je sredstvo, ki naj po-maga pri izobrazbi, da da mladim telesom potrebno odpornost. Za-radi športa ne sme trpeti naobrazba, ker je znanje prvo, kar si mora pridobiti mladina.

Naša šola bi morala imeti pred očmi, da vzgoji narodu naraščaj, ki se more v praktičnem življenju uveljaviti, ki mora vzdržati tekmo z naraščajem drugim narodov, ki more zboljšati življenjske pogoje našemu narodu. Velika je naloga mladine, zato pa se mora tudi dobro pripraviti za svojo nalogo. Ne gre drugače, toda od mladine se mora zahtevati mnogo!

Naša zunanja trgovina se začena normalizirati

V prvih dneh po izbruhu vojne je naša zunanja trgovina precej zastala, sedaj pa se razmere zo-pet normalizirajo.

Naša trgovina z Italijo je bila le v neznatnem zastoji, sedaj pa se že normalno razvija. Nemške obla-sti si sedaj prizadevajo, da odpra-vijo razne prometne težave, zlasti one, ki so nastale zaradi pomanjkanja vagonov in vlačilcev. Ko se te odpravijo, bo mogla Nemčija v celoti izkoristiti svoje izvozne kontingente.

Vprašanje plačilnega prometa s klirinškimi državami sploh ni nič vplivalo na zastoj zunanje trgovine. Na pristojnih mestih izjavljajo, da se bo naš izvoz oziroma uvoz s klirinškimi državami še naprej razvijal po kliringu, na podlagi sedanjih trgovinskih pogodb.

Ker je Nemčija že skoraj popolnoma uredila vprašanje prometa, bo oživel tudi naš izvoz v Slova-ško.

Tudi izgledi naše čezmorske trgovine so se zboljšali. Dočim je v prvih dneh vojne sploh prenehal pomorski promet, se sedaj znova odpirajo pomorske zveze in v zadnjih dneh so začeli italijanski parniki zopet prihajati v naša pri-stanišča. Plovba na Sredozemskem morju je precej svobodna, vendar pa je še vedno precej zvez ustavljenih. Pomorski promet zato tudi še ni normaliziran.

Glede uvoza je treba omeniti, da je že stopil v veljavo odlok, s katerim se je uvedla splošna kontrola uvoza iz neklirinških držav. Naš uvoz bo sedaj odvisen od trgovinske bilance s temi državami.

Najbolj trpi zaradi prometnih težav naš izvoz lesa in rud, ker zavzemajo ti predmeti veliko prostornino.

Osnova naše zunanje trgovine ostajajo še nadalje naše trgovinske pogodbe.

Gospodarstvo Italije v znaku izrednih ukrepov

V zvezi z otežkočeno mednarodno situacijo je izdala Italija celo vrsto ukrepov za številna področja gospodarskega življenja. Predvsem pa se nanašajo ti ukrepi na surovine ter na racionalno potroš-njo živil.

Da se prihrani bencin je bila zvišana njegova cena od 3 na 5 lir za liter. Nato je bila izdana prepoved prodaje bencina zasebnim avtomobilom. Bencin se pro-daja samo lastnikom tovornih avtomobilov, in sicer po 20 litrov na dan, avtotaksijem pa po 10 litrov na dan.

Zaradi varčevanja papirja je bilo odredeno, da smejo imeti dnev-niki v bodoče samo še 4 strani.

Prepovedano je zidati stavbe z železobetonom. Izjeme morejo do-voliti samo pristojni ministri. Na-dalje je prepovedano postavljati industrijska podjetja s pogonom na nafto. Da se prihrani premog, je bilo odpravljeno veliko število vlakov s parnim pogonom. Ustav-ljene so številne avtobusne zveze ter tudi nekatere pomorske zve-

ze. Čezmorski promet pa se bo opravljal še nadalje, to pa predvsem zato, ker donaja čezmorski promet mnogo deviz.

Zaloge živil so v glavnem zado-voljive. Pomanjkanje je le v kavi ter je zato prepovedana prodaja kave zasebnikom, vse zaloge kave pa so rezervirane za bolnišnice in za vojsko. Izdani so bili strogi ukrepi proti kopičenju živil. Pre-

Gospodarski ukrepi Madžarske

Poostreitev zunanje političnega položaja zlasti pa izbruh vojne sta prisilila madžarsko vlado, da je izdala razne ukrepe v zaščito svoje-ga gospodarstva.

Da bi se preprečila vsaka špekulativna hosa cen, je odredila vlada, da veljajo srednje tržne ce-ne z dne 26. avgusta kot maksim-alne cene. To velja za vse naj-vажnejše življenjske potrebščine

industrije, rudarstva in gozdarstva (premog, les in drva), nadalje za vrsto imenoma navedenih dežel-nih pridelkov, kakor za vse žita-ri-ice, koruzo, stročnice ter moko. Zvišanje teh cen je dopustno le z dovoljenjem oblasti, vsako kopi-čenje teh predmetov pa je kazni-vo. Za mast in slanino so bile do-ločene posebne maksimalne cene. Predstojnik borze je opozoril

2. septembra vse borzne člane, da tudi notacije na borzi ne smejo presegati tečajev z dne 26. avgu-sta. Predmeti, ki so se med tem že podražili, kakor oves, grah, kr-mila, ne bodo več notirali. Ter-minska kupčija za rž je še nada-lje dovoljena (za druge predmete ni terminska kupčija dovoljena). Ko pa je izšel ta odlok, so tudi prenehale terminske kupčije za rž.

Nadaljnja naredba prepoveduje oddajo čistega bencina avtomobi-listom. Izdajati se sme samo mešanica bencina z alkoholom, ki pa se pod imenom »motalko« na Madžarskem že leta dolgo edino upo-rablja. Sedaj pa se je poraba tudi te mešanice omejila v tej meri, da se sme oddajati za vozila s cilindrsko prostornino 1 litra me-sečno do 50 l, s prostornino do poldruga litra do 70, s prostor-nino do 2 litrov do 80 in s prostor-nino do 3'5 l do 100 litrov meša-nice na mesec. Izjeme veljajo le za vozila oblasti in zdravnikov itd.

Vsi lastniki konj, mul, konjskih voz, avtomobilov in vseh vodnih in zračnih vozil morajo te prija-viti, da se morejo v primeru po-trebe uporabiti za državno obram-bo. — Da se prihrani papir, se je omejil obseg časopisov. Dnevnik-i so morali omejiti svoj obseg za eno tretjino, drugi listi pa za po-lovico. Tudi uporaba posebno ve-likih črk je bila prepovedana. — Uporabljati se sme nadalje samo črna barva. Te zadnje odredbe pa seveda nimajo namena, da bi se dosegli prihranki, temveč je njih namen ta, da ne bi listi poročali preveč senzacionalno.

Lesne cene na ljubljanski borzi

dne 14. septembra.

Les.

Smreka, jelka:	din	din
Hlodi I. II. monte . . .	165—	195—
Brzojavni drogovi . . .	160—	190—
Bordonali merkantilni . . .	200—	210—
Filerji do 5'6" . . .	210—	220—
Trami ostalih dimenzij . . .	190—	210—
Škorete, konične, od . . .		
16 cm dalje . . .	400—	430—
Škorete, paralelne, od . . .		
16 cm dalje . . .	480—	530—
Škorete podmerne, od . . .		
10—15 cm . . .	430—	450—
Deske-plohi, kon., od . . .		
16 cm dalje . . .	370—	400—
Deske-plohi, par., od . . .		
16 cm dalje . . .	390—	410—
Brušni les za celulozo . . .	135—	145—
Kratice, za 100 kg . . .	40—	45—

Bukev:

Hlodi, od 30 cm dalje, . . .	105—	135—
I. II. . .		
Hlodi za furnir, čisti, . . .	200—	230—
od 40 cm dalje . . .		
Deske-plohi, naravni, . . .	250—	290—
neobrobjeni, monte . . .		
Deske-plohi, naravni, . . .	420—	500—
ostrorobi, I. II. . .		
Deske-plohi, parjeni, . . .	320—	370—
neobrobjeni, monte . . .		
Deske-plohi, parjeni, . . .	530—	630—
ostrorobi, I. II. . .		
Hrast:		
Hlodi I. II. premera . . .	185—	305—
od 30 cm dalje . . .	750—	850—
Bordonali . . .	830—	930—
Deske-plohi, boules . . .		
Deske-plohi, neobrob- . . .	730—	780—
ljeni I. II. . .		
Deske-plohi, ostrorobi . . .	800—	900—
(podnice) . . .		
Frizi I./II. širine 5. 6 . . .	700—	780—
in 7 cm . . .		
Frizi I./II. širine od . . .	800—	900—
8 do 12 cm . . .		

Javor:

Plohi, neobrobjeni I. . .	510—	610—
II. . .		

Jesen:

Plohi, neobrobjeni I. . .	500—	560—
II. . .		

Parketi:

hrastovi, za m ² . . .	59—	69—
bukovi, za m ² . . .	37—	46—

Železniški pragoi

2'60 m 14x24 . . .	37—	42—
hrastovi, za 1 komad . . .	22—	24—
bukovi, za 1 komad . . .		

Drva:

bukova, za 100 kg . . .	10'50	12'50
hrastova, za 100 kg . . .	8'50	10'50

Oglje:

bukovo, vilano za . . .		
100 kg . . .	47—	50—

Naročajte »Trgovski lista«!

Davčni svetovalec

Davčni odbornik — konkurent podjetja, čigar dohodke naj za odmero pridobnine oceni

G. N. N. v R.

Vprašanje: Davek mi odmerja davčni odbor, v katerem sedi tudi moj najhujši konkurent in domnevam, da mi je ravno zaradi tega odmerjen tako visok davek. Ali bi bilo mogoče, da bi se član iz seje izključil, kadar bi prišla moja odmera na vrsto?

Odgovor: Zakon o neposrednih davkih predvideva izključitev člana davčnega odbora le za primer, da gre za oceno njegovega obračuna ali obrata davkoplačevalca, pri katerem je davčni odbornik v službi. Za druge primere zakon ne predvideva, da bi davčni odbornik ne smel sodelovati pri oceni.

V čl. 120. odst. 5. zakon sicer predvideva, da se za odmero davka ne smejo zasliševati one osebe, ki so v območju istega davčnega odbora z davčnim zavezancem v razmerju poslovne konkurence, toda ta omejitev velja izrečno le za priče in izvedence, ne pa tudi za člane davčnega odbora. Člana davčnega odbora torej ne morete izključiti za to, ker je vaš konkurent. Mogoče gledate njegovo sodelovanje prečno, ker ima najbrže vendar tolike časti, da vam ne škoduje, če vam že noče koristiti. Sicer imate pa možnost, da se za vsako pretilnost pritožite. Informirajte o vaši zadevi člane reklamacijskega odbora, ki bodo gotovo skrbeli za to, da morebitne krivice popravijo. Pričakovati je, da bo imela v tem primeru pritožba, kolikor je konkretno utemeljena, kolikor toliko speha.

Obdačenje centrale in podružnic s pridobnino

G. V. L. v M. V.

Vprašanje: Imam podružnico v sosednji občini, za katero se mi davek posebej odmerja. Ker sem mnenja, da bi manj plačal, če bi se mi odmerjal davek skupaj za centralo in podružnico, prosim za pojasnilo, ali je to mogoče.

Odgovor: Enotno obdačenje je mogoče, in sicer je predvideno v čl. 44. zakona o neposrednih davkih. Po tem zakonitem določilu smejo podjetja, ki so večjega obsega, prositi, da jim davek za podružnice izven občine, v kateri se nahaja centrala, odmeri davčni odbor, ki je pristojen za centralo, tudi za podružnico. Za tako ugodnost bi morali prositi. Vložiti bi morali pri davčni upravi, ki odmerja davek za centralo, prošnjo za enotno obdačenje centrale in podružnice. Prošnjo bi morali na-

sloviti na finančno direkcijo, ki ji bo brez nadaljnje ustrege, čim bo dobila od Zbornice za TOI potrdilo, da je vaša trgovina res podjetje večjega obsega. Enotnost

odmere obstoji v tem, da se odmeri pridobnina za centralo in podružnico skupaj, vendar pa se ta skupni davek radi pobiranja doklad razdeli za vsak obrat pose-

bej. Ali bi pri enotnem obdačenju kaj pridobili, ne vemo, je pa malo verjetno. Razlika, če bi sploh bila, bo vsekakor tako neznatna, da ne more prihajati tehtno v poštev.

Trgovskemu naraščaju!

Večeri se dališajo

Trgovski poklic je težaven, kajti trgovec mora biti vedno živahen, mora vedno slediti življenju, poznati vse nove pridobitve tehnike in iznajdbe in vedeti mora prav za prav vse. Zato se mora trgovec vedno učiti, zato se mora še tem bolj učiti, kdor je šele vstopil v trgovski stan. Kdor hoče biti kdaj dober trgovec, se mora s tem sprijazniti ali pa je bolje, da si izbere drug poklic.

V dolgih zimskih večerih se še zlasti vidi, kako se kdo pripravlja za trgovski poklic. Kdor išče v dolgih zimskih večerih le zabavo, ta ne bo nikdar dober trgovec. Dolgi zimski večeri so predvsem za pouk in šele v drugi vrsti za zabavo. Ni le naključje, da se šolsko leto začne baš v času, ko se dnevi prav občutno krajšajo. Sedaj narava ni tako vabljiva, sedaj je bolj vabljiva topla soba. Prišel je čas za pouk, prišel je čas, ko si treba s čitanjem razširiti horizont. V tišini zimskih večerov pa se tudi najlaže študira in pametno izkorišča svoj čas, kakor to svetuje narava. Poleti si je treba utrditi zdravje, pozimi pa razširiti znanje.

Vsako delo pa je treba opravljati po načrtu in tako tudi učenje. Vsak naj si napravi načrt, kaj se bo učil pozimi in kaj bo bral. Zlasti opozarjamo vse na učenje jezikov. V poletni sezoni, ko so bili letoviščarji v kraju je

videl, kateri tuji jezik mu je najbolj potreben. Tega se naj začne učiti in v velikansko zadoščenje mu bo, če bo mogel prihodnje leto s svojim znanjem presenetiti letoviščarja. Trgovec mora znati jezike in v jesenskih in zimskih večerih je čas za učenje jezikov. A tudi vseh drugih stvari, ki so potrebne v trgovini.

Nekaterim je učenje silno neprijetno. To pa le zato, ker se uče napačno. Ni se treba učiti na pamet, temveč vedno le z razumom. Kdor se pravilno uči, temu odkriva učenje vedno nove zanimivosti, temu postane učenje zabava.

Zabava pa mu bo tudi čitanje knjig. Saj niso zanimive le detektivske povesti, temveč tudi druge knjige. Toliko se je napisalo na svetu lepih knjig, da bi vsak mogel priti na svoj račun. In tudi prevodov imamo toliko, da ni zadrege za izbiro knjig.

Treba pa je, da tudi šefi skrbijo za naobrazbo svojih pomočnikov in vajencev. Predvsem je gledati na to, da imajo v dolgih večerih res sobo, v kateri se morejo učiti ali čitati. Tudi pri izbiri knjig naj jim pomagajo in lepo bi bilo, če bi jih tudi vpisali v knjižnici kraja, da bi si mogli redno izposojati knjige. Naobraženi pomočniki so trgovcu vedno v pomoč, nenaobraženi pa le redko.

V mnogih trgovinah se premalo ozirajo na moške odjemalce. V jeseni se more v izložbah moške uspešno opozoriti, kaj vse potrebujejo, na primer pri lovu, na veseli trgatvi, itd. Ob vsakem let-

Praktični nasveti

Stara resnica je, da ljudje vedno raje občujejo z veselimi ko pa s čemernimi ljudmi. Ljudje imajo itak dosti svojih lastnih težav in zato ne vidijo radi neveselih obrazov še drugod. Zlasti v takšnih časih, kakor jih doživljamo danes, velja ta resnica. Zato pa tudi ni nič bolj napačnega, kakor če naleti kupec v trgovini na nevesele obraze in če ni ljubeznivo sprejet. Danes bolj ko kdaj koli mora trgovec kazati vesel obraz, pa čeprav preživlja še tako velike težave. Danes je treba imeti dobre, naravnost železne živce ali pa stare trgovca konkurenca.

S strankami je treba biti vedno ljubezniv in celo takrat, kadar sitnarijo, kadar obrnejo vso trgovino, mora ohraniti trgovec svojo dobro voljo. Boj za stranko je danes važnejši ko v prejšnjih časih.

Res je, da je včasih silno težko ravnati se po tem pravilu. Posebne težave nastajajo tudi, kadar prinesejo stranke nazaj predmete, ki so jih kupili morda že pred dnevi, v trgovino. Ni redko, da so stranke tudi same pokvarile predmete. Kljub temu bi bilo napačno, če bi trgovec kar gladko odklonil njih željo. To je treba vedno odkloniti tako, da bo stranka sama prepričana o neutemeljenosti svoje želje in da ne bo odšla z nejevoljo iz trgovine. Pri pritožbah stranke je sploh najbolje, da šef sam razpravlja s stranko. Prvič ima stranka do njega večje zaupanje, drugič pa more tudi samo on ustreči stranki.

V nekaterih trgovinah imajo tudi napis, da se je treba v primeru kakšnih reklamacij ali pritožb direktno obrniti na šefa. To je dobro tudi zato, ker na ta način šef izve za stvari, za katere drugače ne bi zvedel. Ni vsak namesčenec zlato in prav mogoče je, da se je marsikatera stvar dogodila, kakor se ne bi smela zgoditi.

Znane so trgovine, ki dobro delajo samo zato, ker so stranke dobro postrežene. Prav tako pa je res, da bi nekatere trgovine delale mnogo bolje, če bi bili njih prodajalci bolj prijazni s strankami. Ni zadosti samo dobro blago, temveč je treba stranko tudi

Vsak napreden trgovec

prodaja le tako blago, s katerim svojim odjemalcem koristi. Nudite tudi Vi Vašim odjemalcem v prvi vrsti naravno Rogaško slatino; s tem koristite njim in sebi!

nem času treba pokazati, da trgovina nudi to, kar se potrebuje.

»Konkurenca« v lastni trgovini

Ni treba vzeti teh besed dobesedno, čeprav zaradi tega niso nič manj resnične. Stvar je v naslednjem. Če trgovec slabo dela, je tako, kakor če bi delal po naročilu konkurence, kajti vsaka njegova napaka olajša stališče konkurence. Vsak odjemalec, ki ga izgubi trgovec, je nov odjemalec njegovega konkurenta. Napake, ki jih dela trgovec, so njegova najmočnejša konkurenca in te mu najbolj manjšajo njegov poslovni dobiček. Te napake so raznovrstne. Največ jih povzroča navada. Kakor se je delalo v nekaterih trgovinah pred leti, tako se dela danes. Toda časi so se medtem silno spremenili in kar je bilo včasih odlično, je danes premalo dobro. Zato metode, ki so bile leta 1900, moderne in dobre, niso dobre in moderne tudi danes. Vsak čas ima svoje metode. Po tem se je treba ravnati ali pa se je vgnezdila konkurenca v lastnem podjetju.

Konkurenca v lastni trgovini pa je tudi slabo izučeno osebje. Stranka hoče biti od vsakega namesčenca enako dobro postrežena. Stranka nima nobenega smisla za napake namesčenca. Namesčenec nadomestuje šefa in zato pada napaka namesčenca na samega šefa.

Tudi obležano blago je konkurenca v lastni trgovini. Obležanega blaga nihče ne mara. Zato se je treba pobrigati, da se spravi blago pravočasno naprej. Tudi prevelika ali premajhna zaloga škoduje trgovcu. Prevelika, ker mu blago obleži, premajhna, ker ne more postreči strankam. Tudi v tem pogledu je srednja pot najboljša pot.

Slabo prirejene izložbe, nepravilno urejeni lokali, preslaba reklama, vse to so napake, od katerih živi konkurent. Dober trgovec bo zato gledal na to, da te napake odpravi in s tem se bo odkrižal najbolj nevarne konkurence. Ne samo od svojih vrlin, tudi od napak drugih živi konkurenca.

Izložba v jeseni

Da mora imeti izložba v jeseni drugo lice kakor poleti, se menda razume samo po sebi in ni treba tega še posebej dokazovati. Nekoliko se bo izložba sicer spremenila še s tem, ker pride v izložbo jesensko blago, toda samo to ne zadostuje. Treba bo tudi spremeniti police in pregledati je tudi treba razsvetljavo. Pri tem se bo dostikrat opazilo, da je bila marsikatera žarnica slabo postavljena in da bi se mogel doseči mnogo boljši učinek, če bi bila postavljena bolje. Pri prireditvi jesenske izložbe naj se tudi ta napaka popravi. To tudi zato, ker se bo na ta način zmanjšala najbrže tudi poraba toka, kar pomeni pocenitev razsvetljave.

Dekoracije je seveda treba prilagoditi jeseni. Točnih predpisov, kaj se naj razstavi, seveda ni mogoče dati. Jasno pa je, da je treba pri hladnejšem vremenu postaviti v ospredje stvari, ki prijetno gre-

jejo. Tu je treba zlasti omeniti oblačila, razne peči in priprave, da se okna in vrata bolj dobro zapirajo.

Tudi druge pijače pridejo sedaj do veljave. Nadalje je treba razstaviti stvari, ki morejo v dolgih zimskih večerih nuditi zabavo. Knjige, igre, ročna dela, radijski aparati, vse to lepša zimske večere in na te predmete naj opozarjajo izložbe v jeseni. Prav lep uspeh morejo doseči tudi predmeti, ki bi jih moral kupec šele sam dovrešiti, da bi jih mogel na primer podariti za božič. Tu treba zlasti opozoriti na material za razne pletenine.

Izložba se more primerno okrasiti tudi s primernimi napismi. »Ko pada listje...« »Ko pihajo jesenski vetrovi...« »Ali »Jesen je tu.« »V trgatvi...« »Na lovu...« S temi napismi so že tudi določeni predmeti, ki naj služijo v dekoraciji. Listi trte so silno primerni.

Grobelnik Gustav:

Ekonomska analiza podjetja

Pojm in pojavi ekonomske analize podjetja se lahko proučujejo z različnih vidikov, posebno z gledišča znanosti o privatnem gospodarstvu, komercialne znanosti, nauka o knjigovodstvu, knjigovodstvene tehnike, politične ekonomije in pravne znanosti. Vsi ti vidiki pa stoje v tako ozki medsebojni zvezi, da je n. pr. zgolj pravno gledišče nezadostno, ako ne upoštevamo tudi gledišča znanosti o privatnem gospodarstvu ali pa knjigovodstvene tehnike. Ekonomsko analiza podjetja namreč obsega knjigovodstvo, kalkulacijo in statistiko, ki jih združujemo v enem pojmu: računovodstvo.

Temelj vsakega gospodarstva predstavlja vrednost, ki jo v poslovnih knjigah izražamo v primernih beležkah o poslovnih dogodkih in dejstvih. Formo tega be-

ležnja predstavlja knjigovodstvo. Knjigovodstvo predstavlja večšino, s pomočjo katere si trgovec omogoča dovršen pregled o poslovnih tekočih poslih, kakor tudi o celotnem stanju svojega podjetja. Namen knjigovodstva je, da konstatira: premoženjsko stanje (s pomočjo začetnega inventarja in bilance), vsako njegovo spremembo ter končno stanje in uspeh v vzporedbo zaključnega in začetnega inventarja. Potemtakem nudi dobro knjigovodstvo trgovcu ob vsakem času in ob vsaki poslovni poziciji zanesljive podatke, s čimer mu omogoča hitro, točno in pravilno kalkulacijo.

Pod kalkulacijo razumemo preračunavanje vrednosti kake količine blaga, tako da jemljemo v poštev vse stroške (voznino, carino, obresti, zavarovalnino, odbitke in dr.), ki vplivajo na ceno tega blaga. Po svrhi razlikujemo sledeče kalkulacije: kupno, prodajno in produkcijsko kalkulacijo.

Svrha kupne kalkulacije je iz-

računavanje, koliko mora plačati trgovec za blago z vsemi stroški vred, da tako izračuna lastno o. nabavno ceno.

S pomočjo prodajne kalkulacije izračunamo prodajno ceno nekega blaga, potem ko smo dognali nabavno ceno. Tej kalkulaciji služi kot temelj nabavna cena vstevši pri tem še stroške, ki bodo nastali do in ob prodaji, in predvideni dobiček.

Namen produkcijske kalkulacije pa je, da se predvidijo stroški za produkcijo kakega blaga v tvornici. Četudi se v bistvu s to kalkulacijo izračunava lastna ceno nekega blaga, ona ne bazira zgolj na trgovsko-računskih principih kakor prvi dve, ampak je zanjo potrebno še popolno poznavanje tehnike produkcije blaga, za katero se ceno išče.

Na osnovi navedenega trdimo, da je torej svrha knjigovodstva analizirati ekonomski potencial podjetja v njegovem poslovanju. Ta analiza doseže svoj skrajni cilj

v bilanci: bilanca je rezultat celotnega knjigovodstva. Ona podaja subjektivno funkcijo trgovca in njeno objektiviranje v ekonomskem organizmu njegovega podjetja ter radi tega omogoča dognanja o njegovem uspehu in življenjski sposobnosti podjetja. Bilanca je v obliki računa izvedena vzporedba aktive, pasive in glavnice v poslovanju, za določeno časovno razdobje ali poseben namen. Potemtakem je naloga bilance, da prikaže skupni poslovni uspeh v danem trenutku, s katerim lahko obenem vzporedjamo uspehe preteklih poslovnih period.

Razvideti ali je doseglo podjetje svoj cilj in v katerem obsegu, je naloga posebne analize bilance. Njen ekonomski cilj je predvsem v proučevanju racionalne izrabe produkcijskih sredstev, bodisi tujih, bodisi lastnih v nekem podjetju (ugotavljanje poslovnega uspeha). Razen tega pa, da prikaže, v katerem odnosu je doseženi

uspeh z uporabljenim sredstvom (ugotavljanje rentabilnosti).

Veliko praktično vrednost bilance vidimo zlasti v dejstvu, da proži hitro in točno sliko o nekem podjetju vsakemu trenutnemu ali trajnemu interesentu ter radi tega daje koristne smernice za bodoče obratovanje podjetja. To kaže, da se v bilanci v veliki meri odraža življenje podjetja in tedenca njegovega poslovanja.

Bilansiranje predstavlja obračun o poslovanju, ki se pa v konkretni situaciji lahko trko prikaže, da se prikaže faktično stanje. Ta nedostatek se da izpopolniti z dokumentarno statistiko o obratu podjetja (produkcija, blagovni promet, b' govné -- -- --, finansiranje, pomožno osebje itd.)

Naloga ekonomske analize bila bi torej v racionalizaciji obrata podjetja, ter odkriva nedostatke v oblikovanju podjetja, napačne dispozicije in radi tega služi kot pravočasno svarilo, kje. bi moglo priti do rizika in škode.

Nezadovoljiva stavbena sezona v Mariboru

Prevelik izvoz opeke

Letošnjo pomlad je stavbena sezona v Mariboru mnogo obetala. Vloženih je bilo toliko prošelj za gradbeno dovoljenje, da bi moralo zidanje prekositi celo lansko. Prve mesece se je pridno zidalo, naenkrat pa je prišel zastoj. Ker potrebuje Nemčija ogromne množine gradbenega materiala, posebno za utrdjena dela, in plačuje dobre cene, so opekarne v okolici Maribora izvozile toliko opeke, da jo je zmanjkalo za domače potrebe. Sredi poletja so nekatere opekarne zopet začele oddajati opeko domačim interesentom, toda le v omejenem obsegu, ker so se pač v Nemčiji preveč angažirale. Delo se je začelo tu in tam nadaljevati, toda le počasi. Kakor se sedaj vidi, bo težko vse začete stavbe do zime spraviti pod streho.

Pomanjkanje opeke pa je seveda cene nekoliko nagnalo navzgor. Zidaki so se podražili za nekaj par in so s tem marsikateri proračun spravili iz ravnotežja. Hiše se seveda večinoma zidajo precej na kredit. Kdor je dobil pravočasno ves znesek in dovolj na roko, ta je na dobrem in bo lahko hišo spravil pod streho in jo morda celo izgotovil do zime. Nerodno pa je za one, ki so morali vzeti nekaj posojila, da bi mogli gradbo dovršiti. Povišek cene zidakov za nekaj par pomeni podražitev stavbe za nekaj tisočakov in ti so nekaterim zmanjkali, ker so se zanašali na stare cene. Sedaj iščejo posojila za dovršitev del, pa ga le deloma dobe, ker je prišla nova uredba o izplačevanju vlog, ki skoraj onemogoča dajanje novih kreditov. Mnogi so prišli tako v hudo zadrego.

Kakor vsi znaki kažejo, dobi letos Maribor vendarle še nekaj večjih stavb. Gre za interese, ki so z gotovino dobro podkovani. Predvsem gre tu za Pokojniški zavod za nameščence, ki hoče uresničiti svoj načrt in tudi v Mariboru nekaj investirati. Zavod je že predlanskim kupil dvoje parcel v središču mesta, zadeva pa se je zavlekla, tako da pride sedaj na vrsto prva stavba. V Krekovi ulici, na stavbišču Ambrožičevih dedičev, se postavi trinadstropna hiša z moderno urejenimi dvosobnimi stanovanji. Druga stavba, ki bo stala poleg palače OUZD nasproti sodnije v Marijini ulici, bo nekaj večja in bo menda štirinadstropna, tu pa položaj še ni popolnoma čist, radi česar se je zadeva zavlekla.

Na Dvořakovi cesti namerava graditi trgovec Pinterič trinadstropno stanovanjsko in poslovno hišo med novima hišama zobnega zdravnika dr. Sedaja, ki se sedaj gradita, in Belovo hišo. Stavba bo do zime pod streho. V Smetanovi ulici bo zidala gospa Marija Kreševič dvonadstropno stanovanjsko hišo, ki bo, ako se vse gladko izteče, tudi v surovem stanju gotova do zime.

A. B.

Kdo je lastnik veleblagovnice »AKRE«

»Jugoslovanski Kurir« pravi, da so ustanovitelji nove firme »Akres« sami Jugoslovani. Ustanovljena da je le od domačega kapitala. Lastniki nove firme so S. Babič, I. Pantič in Lj. Marinkovič.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija je sprejela v avdienci podpredsednika vlade dr. Mačka. Kasneje je sprejela podpredsednika dr. Mačka tudi knežinja Olga.

Podpredsednik vlade dr. Maček se je udeležil slave topniškega polka in pionirske čete kraljeve garde, na večer pa oficirske tovariške večerje v gardijskem domu. Dr. Maček je prišel v spremstvu ministrov dr. Andresa in Mihaldžića. Pri vходу v gardijski dom so bili vsi od komandanta kraljeve garde in drugih višjih oficirjev prisrčno pozdravljeni.

Poveljnik IV. armijske oblasti v Zagrebu armijski general Jurišić je bil postavljen na razpolago vojnemu ministru. Za vršilca dolžnosti IV. armije je bil imenovan general Nedeljković, na njegovo mesto v Skoplju pa je bil imenovan general Ilija Brasić.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je imenoval posebno komisijo, ki naj pripravi zakonske predloge za prenos kompetenc v smislu določil uredbe o razširitvi predpisov za banovino Hrvatsko na druge banovine, med temi tudi za dravsko banovino. V komisiji so: minister brez listnice dr. Konstantinović, gradbeni minister dr. Krek in podban dr. Majcen.

O bodoči ureditvi banovine Hrvatske razpravlja »Obzorje«. Pravi, da so se Hrvati 20 let borili proti centralizmu in da zato ne bodo sedaj izvajali centralizma v Zagrebu. Oblast mora gledati na to, da se čim bolj približa narodu. Treba bo rešiti vprašanje, ali se uvedejo županijske samouprave ali pa ostane v veljavi sedanji sistem.

List piše nato o finančni samostojnosti banovine Hrvatske ter pravi, da upa, da bo načelo finančne samostojnosti v praksi izgledalo tako, da bo banovina razpolagala z vsemi svojimi dohodki, državi pa dala one vsote, ki ji pripadajo po davčni moči banovine. Čisti računi — dobri prijatelji!

»Hrvatski dnevnik« piše, da se bo moralo pri končni ureditvi mej banovine Hrvatske ozirati tudi na željo prebivalstva Strigove in Ra-

datovičev, ki hočejo iz dravske banovine priti pod Hrvatsko. Nadalje našteva »Hrvatski dnevnik« še več podobnih želj iz drugih krajev, med drugim tudi želje nemškega in madžarskega prebivalstva iz Vojvodine.

Predsedništvo in glavno tajništvo HSS v Zagrebu se je preselilo v nove prostore v palači Gospodarske sloge v Zvonimirovi ulici. Tajniške posle je prevzel dr. Krnjevič. V novih prostorih bo sprejemal stranke tudi predsednik dr. Maček.

Banovinski odbor JNS v Splitu se je na svoji zadnji seji izjavil za sporazum.

Za bana moravske banovine je imenovan Aleksander Andrejevič, sodnik kasacijskega sodišča v Beogradu in velik prijatelj Južne Srbije.

Beograjski župan Vlada Ilić je bil razrešen svoje dolžnosti, z njim vred tudi 73 mestnih svetnikov. Za novega župana je bil imenovan bivši finančni minister Vojin Gjurčić. Hkrati je bilo imenovanih tudi 73 novih občinskih svetnikov.

Vsi zbornični svetniki zagrebske industrijske zbornice so odstopili, da s tem omogočijo nove volitve.

Za novega pomočnika finančnega ministra je imenovan dr. Anton Filipančić, dosedaj tajnik zveze denarnih zavodov v Zagrebu.

Naš jugoslovanski poslanik v Varšavi dr. Protić je bil upokojen.

Ker so v zadnjem času številni tujei brez vsakega dovoljenja delali pri nas geološke, petrografske in rudarske preiskave, je ministarstvo izrečno prepovedalo tujcem vse preiskave, če nimajo za to posebnega dovoljenja ministrstva. Nobena dvoma ni, da se je za temi preiskavami skrivala tudi špijonaža in bi zato moralo prebivalstvo sodelovati z oblastmi, da se takšne preiskave preprečijo.

Trgovska akademija v Sibeniku je bila v torek slovesno otvorjena. Začela se je delati železniška proga Karlovac—Bihać, ki bo veljala okoli 230 milijonov din. Zgraditi bo treba več tunelov in mostov. Zagreb potroši na mesec 40 do 50 vagonov sladkorja.

Naša kovinska industrija je poslala pristojnim ministrstvom več predpostavk, v katerih opominja, da bi mogla ona izdelovati večino vseh predmetov, ki smo jih dosedaj uvažali iz tujine.

Naše domače tvornice vagonov so dobile naročilo, da izdelajo za državne železnice 50 potniških vagonov.

Spor med cementno tovarno »Spita« in delavci je poravnana ter je vseh 700 delavcev odšlo zopet na delo.

Na Sušaku je pogorelo skladišče nafte in bencina tvrde Sojice in Brozovič. Pogorelo je tudi več cistern goriva. Ogenj so komaj lokalizirali. Škoda znaša okoli 1.800.000 dinarjev.

Državni tajnik v nemškem ministertvu za gospodarstvo je iz-

javil, da bo prebivalstvo Nemčije plačalo v tem letu 24 milijard RM davkov. Letu 1933. so znašali vsi nemški davki 7 milijard RM.

Električna centrala v Novski je pogorela ter bo zato Novska dalj časa brez električne razsvetljave.

Odgovor Nemčije na angleško blokado bo, da bo 3000 nemških letal bombardiralo angleška pristanišča, poroča berlinski dopisnik »Berlinske Tidende«.

Po ruskih poročilih imajo Nemci na poljskem bojišču 5000 letal, med temi 3000 bombnikov, dočim imajo Poljaki le okrog 1000 letal.

Nad 4000 irskih prostovoljcev se je prijavilo v angleško vojsko.

Iz švicarskih mest ob nemški meji so začeli prenašati zlato in dragocenosti v notranjost Švice v tajna skrilališča.

Poljaki poročajo, da so poznanske čete, ki so prebile nemški obroč, zavzele Lodž in Kutno ter vpostavile zvezo s poljsko armado pri Varšavi. Tudi poljska vojska iz Pomorjanske se je rešila iz nemške obkolitve. — Nemška poročila pa trde, da je Lodž še nadalje v nemških rokah in da je bil v mestu tudi Hitler.

Na Angleškem se je začelo zbiranje prostovoljnih prispevkov za angleški Rdeči križ. Kralj je daroval 5000, kraljica 2000, kraljica Mary 1800 funtov, drugi člani kraljevske rodbine pa manjše zneske.

Radio Ljubljana

Sobota, 16. sept. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Krško in okolica (Rudolf Dostal) — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Jože Vombegar: Polet na luno ali Čudoviti sen Jaka Smolaka; izvajajo člani radijske igralske družine, vodi ing. Pengov — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja 17. septembra, 8.00: Cimermanov kvartet — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe — 9.45: Verski govor (dr. Fajdiga) — 10.00: Koncert radijskega orkestra — 11.30: Veseli kvartet in Bežigradski pevski zbor — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 13.50: Na harmoniko igra Ivan Magister — 17.00: Kmet, igra: Kolobarjenje in pridelki (ing. Fr. Mežan) — 17.30: Prešerni fantje igrajo, vmes plošče — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Predavanje inspekcije drž. obrambe — 20.00: Pevski in orkestralni koncert. Sodelujeta Miroslav Mesesnel (tenor) in radijski orkester, dirig. D. M. Sijanec — 21.30: B. Smetana: Iz mojega življenja, kvartet (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Kitarski trio.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo
Trgovci popust!
SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.

LJUBLJANA

Tyrševa cesta 33

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrac, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično, sušiti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srjace, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Novo kolo drž. razredne loterije daje zopet možnost zadeti velike dobitke

Od dne 13. septembra so na razpolago srečke za I. razred 39. kola. Žrebanje pa bo 14. oktobra.

Cena srečk:

četrtnina din 50—, polovična din 100—, cela din 200—

Vsakomur je dana možnost, da si pravočasno preskrbi srečke za I. razred v domači glavni kolekturi „Vrelec sreče“.

Znano je naročnikom, da so v preteklem kolu zadeli v jako velikem številu visoke dobitke na srečke kupljene v kolekturi „Vrelec sreče“. Pogosti veliki dobitki in tudi že milijonska premija naj Vam daje pobudo, da se takoj odločite za nakup srečke v kolekturi „Vrelec sreče“.

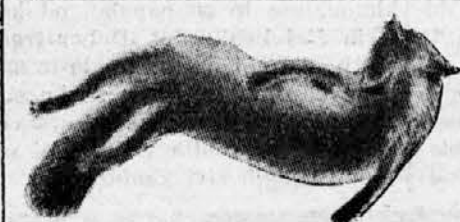
V 39. kolu bo državna razredna loterija izplačala srečnim igralcem

65.000.000— dinarjev.

Priporoča se glavna domača kolektura državne razredne loterije

„VRELEC SREČE“

Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14 — Telefon 35-10

Dalenc Josip

Kanadske srebrne, plave in kamčatka lisice v veliki izbiri

Sv. Petra c. 19

Telefon štev. 22-62

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%,! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

istega z rdečimi srci, našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 4

Telefon 33-80